

HITKÖZSÉGI HÍRADÓ

NEM AZ A ZSIDÓ, AKINEK A SZÜLEI AZOK VOLTAK, HANEM AKINEK A GYERMEKE IS AZ LESZ! (Simon Peres)

Meghívó

A Komáromi Zsidó Hitközség ezúton hív meg minden érdeklődőt az ENSZ Holokauszt emléknapja, az Auschwitz-Birkenau-i koncentrációs tábor felszabadításának 66. évfordulója alkalmából rendezendő emlékünnepra, melyre **2011. január 30-án, vasárnap** kerül sor.

Program:

15:00 – Emléktábla-avatás az Európa Udvarban, az első komáromi zsinagóga falán

Ünnepi beszédet mond **Verő Tamás** budai rabbi

16:30 – Régi művek a XXI. század vásznain – a Tevan család nyomdai és kulturális öröksége című kiállítás megnyitója a Menház (Eötvös utca 15.) Wallenstein Zoltán termében.

Tevanék az Árva megyei Alsókubinból származnak, az első békéscsabai zsidó családok közé tartoznak. Híres nyomdájuk adta ki többek között a Nyugat szerzőinek műveit. Az utazó tárlat első alkalommal tekinthető meg Szlovákiában.

A kiállítást bemutatja **Tevan Ildikó**, a Tevan Alapítvány Elnöke és **Balogh István**, a kiállítás összeállítója.

Ingyenesen megtekinthető 2011. február 13-ig. Hétfőn 15:00-17:00, keddtől – csütörtökig 10:00-12:00 és vasárnap 14:00-16:00-ig.

Emlékezzen Ön is velünk!

Dr. Novák Tamás – Komárom alpolgármestere

A KZSH vezetőségi tagját, dr. Novák Tamást a novemberi önkormányzati választásokon ismét képviselővé választották, az új önkormányzat alakuló ülésén dr. Anton Marek polgármester alpolgármesterré nevezte ki Novák urat. A KZSH nevében ezúton gratulálunk és sok sikert kívánunk.

Paszternák Andrászt doktorrá avatták

Lapunk szerkesztője tanulmányait befejezte a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Kémia Doktori Iskolájában, és sikeresen megvédte a Magyar Tudományos Akadémia Kémiai Kutatóközpontjában készített doktori (PhD) értekezését. Mazl tov!

Támogatónk

nka

Nemzeti Kulturális Alap

Kerek születésnap

Januárban 60. születésnapjukat ünnepelte rendszeres olvasónk, **Streit Sándor**, a Budapesti Zsidó Hitközség elnöke. A kerek évforduló alkalmából további boldog életet és jó egészséget kívánunk. Bis 120!

Tagsági és sírgondozási díjak 2011

Kérjük a KZS tagjait és a temetőnkben eltemetettek hozzátartozóit, hogy a 2011-es évre esedékes sírgondozási és tagsági díjakat befizetni szíveskedjenek a titkárságon, csekken vagy átutalással. A díjak az előző évhez képest nem változtak.

Önkénteseket keresünk

2011 az Önkéntesség Éve Európában. Ezúton keresünk olyan önkénteseket, akik szívesen segítenék kis közösségünk életét. Az önkéntes feladatok egy része a helyszínen, Komáromban végzendő, másik csoportja pedig az Internet segítségével bárholnan. A jelentkezéseket a kile@menhaz.sk címen és a KZSH titkárságán várjuk.

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

2008. január 1-től támogatását az alábbi bankszámlaszámokra küldheti (támogatás személyesen a KZSH titkárságán és csekken is lehetséges):

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

A KZSH címe: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK060900000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno vagy

IBAN: SK525200000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Köszönjük!

Magyarországi olvasóink figyelmébe: Kedves Olvasónk!

Kérjük, hogy az egyháznak adható személyi jövedelemadója 1 százalékát a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (MAZSIHISZ) részére ajánlja fel a 0358-as technikai számon. A MAZSIHISZ rendszeresen támogatja a KZSH munkáját!

Faliújság rövid hírek

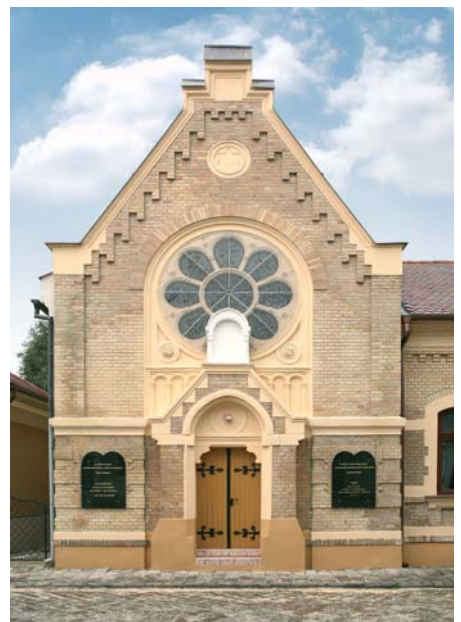
✧ A KZSH-t, a HH-t és a Shalom klubot támogatták: Oláh Imre és Imréné (Komárom), Schlesinger Dávid (Izrael), Gerő család (Budapest).

✧ Pályázati támogatásból új szlovák és magyar nyelvű könyvekkel gazdagodott a Spitzer Béla Kiskönyvtár állománya.

✧ Schweitzer Gábornak és a tatabányai József Attila Megyei Könyvtárnak köszönhetően hozzájutottunk dr. Schnitzer Ármin egykori komáromi főrabbi Jüdische Kulturbilder – Zsidó Életképek című könyvéhez.

✧ A KZSH elnöke, Pasternák Antal levélben gratulált dr. Anton Mareknek, Komárom város új polgármesterének és dr. Molnár Attilának, Dél-Komárom októberben megválasztott polgármesterének.

✧ Megtörtént a macesz, maceszliszt és bor megrendelése a pészachi ünnepekre.

Hitközségi Híradó (Spravodaj) – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja (mesačník ŽNO v Komárne). Alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő** – séfredaktor: Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak** – spolupracovníci: Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő** – grafická úprava: Saláth Richárd, **olvasószerkesztő** – jazyková korektúra: Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomtatás** – tlač: Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe** – adresa ŽNO: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel.:/fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám**: EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!** S finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky – a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma támogatásával.

TRADÍCIÓ a komáromi zsinagóga hitéleti oldala

Így ért véget egy komáromi zsidó család története

Egy talesz és pár imakönyv

Pár nappal ezelőtt egy kedves hölgy egy taleszt és pár német nyelvű, az 1800-as évek végéről származó imakönyvet hozott el nekünk. Fontosnak tartottuk megörökíteni, hogyan is kerültek hozzánk ezek a tárgyak.

Ezzel a szomorú történettel köszönti a Komáromi Zsidó Hitközség a 2011.évi ENSZ Holokauszt emléknapot, amelyet évek óta január 27-én, az Auschwitz-Birkenau táborkomplexum felszabadulásának évfordulóján ünneplünk szerte a világon. A 66. évfordulóhoz közeledve különösen felértékelődnek a személyes tárgyak, visszaemlékezések, amelyek a túlélőkhöz vagy leszármazottaikhoz, a második generáció tagjaihoz kötődnek.

Visszatérve a történethez. „G” és „T” városunk megbecsült polgárai voltak, mind a ketten a vészkorszak túlélői. A háború előtti életükről sajnos nem tudunk sokat. „T” a Holokauszt után vette feleségül „G”-t. „T” főkönyvelőként dolgozott „G” pedig adminisztrátor volt. Házaságukból egy fiú gyermek „L” született 1950-ben. „G” és „T” tartották a kapcsolatot a komáromi zsidó közösség tagjaival, szombatonként rendszeresen elsétáltak a nagymamámhoz és időről időre másokat is meglátogattak. A kisvárosi polgárok tipikus életét éltek. Fiukat gyermekkorában, a 68-as forradalom előtt még próbálták a hagyományok szellemében nevelni, 13 éves korában annak rendje és módja szerint megtartották a Bar micváját a komáromi közösség templomában, valószínűleg ekkor kapta ajándékba a történet egyik „főszereplőjét”, egy taleszt. Ez azért is biztosra vehető, mert „L” életútját ismerve ezen a ponton találkozunk utoljára a zsinagógával élete során.

Az ezt követő években befejezi középiskolai tanulmányait Prágában, majd Komáromba visszatérve a város legnagyobb gyárának volt munkatársa hosszú éveken át. Viszonylag fiatalon megnősült, „M”-et, egy közeli kisvárosból származó, nem zsidó lányt vett feleségül, egy gyermekük született „Sz”.

Édesapja „T” hosszú éveken át súlyos beteg volt, édesanyja „G” rövid súlyos betegségben hunyt el. Tragikus hirtelenséggel követték egymást, viszonylag fia-

talon 1993-ban. Mindketten a komáromi zsidó temetőben alusszák örök álmukat. Az Aranyember utcája csendjében ott nyugszik mellettük a komáromi túlélők generációjának többsége.

A 68-as forradalom után hanyatlásnak indult zsidó közösségi élet a rendszer-váltást követően éledni kezdett. „L” szülei, ameddig egészségi állapotuk engedte eljöttek néhányszor, de mindig kifeje-

elment. Nem sokkal később egy közeli kisváros krematóriumában vettek tőle végső búcsút családtagjai, barátai, ismerősei.

Az utolsó út óta eltelt pár hónap, „L” felesége jelentkezett, miszerint talált egy „sálat” és pár héber betűs imakönyvet, ezeket ő nem tudja használni, inkább átadná közösségünknek. Elhozta hát a szatyrot, benne a sállal- egy taleszal, amelyet valószínűleg „L” a bar micvóján viselt -, és az imakönyvekkel.

Elmondta még, hogy ezután majd ő jön minden évben és fizeti az ősök sírjá-

zetten kérték, fiuk ne kapjon értesítést, meghívót az eseményekre, mivel úgyszemint jön. Lányának sem adott tovább semmit ősei vallásának szellemiségéből. Szülei halála után a közösséggel egyetlen kapcsolata az maradt, hogy évente egyszer eljött az irodába, ahol befizette a családi sírok gondozásának díját.

Megszakadt a kapcsola közte és a hitközség tagjai között is, a korábbi rendszeres telefonok, látogatások, egyre rendszertelenebbé zsugorodtak. Közben teltek az évek, „L”-nek megszületett a várt várt unokája. Alig másfél évvel ezelőtt végzetesen szomorú hír érkezett, „L” gyógyíthatatlan betegségben szenved.

Pár hónap múlva ismét megcsörrent a telefon, felesége szomorúan közölte, „L”

nak gondozását, ahogyan azt elhunyt férje meghagyta neki.

Ennyi, ezzel véget ért egy komáromi zsidó család története, pár tárgy, amelyek mostantól a Schnitzer Ármikromúzeum tárlóiban emlékeztetnek és üzennek. Különös üzenet ez az Auschwitz Birkenau koncentrációs tábor felszabadulásának 66. évfordulóján... Arra kell figyelniünk, ami akkor ellenségeinknek nem sikerült, elpusztítani a régió teljes zsidóságát, most nagyon könnyen bekövetkezhet. Sorra tűnnek el a családok, a közösség alapjai, és ezzel együtt lassacskán a jövő reménye is...

Mindannyiunk közös felelőssége, hogy ne így legyen.

Jövönk, ami összeköt – a régió oldala

Shalom Magyarország – Shalom Izrael

„Békesség a Mindenhatótól mindkét országnak, népnek és minden embertársunknak. Olyan békesség, amit Jesua – Jézus kívánt a feltámadása után, olyan, ami minden értelmet meghalad, és mindent magába foglal, ami ahhoz kell, hogy emberként teljes megelégedésben tudjunk élni. Olyan békesség, amire titkon minden ember vágyik.” – nyitotta meg M. Varga Katalin a Szenes Hanna Magyar-Izraeli baráti Társaság kulturális programját a tatabányai Hotel Árpádban.

Osvát András Sharon Asher képeiről...
(foto: Bokor Béla)

A Szól a kakas már... magyar népdal és zsidó-izraeli dal nyitó szimbólumként csendült fel Andódy Adonika és Andódy Katalin hegedű produkciójában. A dalt Taub Izsák Ezékiel csodarabbi hagyta örökül a világnak, aki 1751-ben Nagykállóban született. A magyarországi haszidizmus atyja, nevéhez számtalan gyógyulás, bölcs példázat és jótanács fűződik. A Szól a kakas már című szatmári népdal hazánk vidéki zsidóságának himnuszává vált. A dal önálló életet él, nem véletlen, hiszen mondanivalójának örök aktualitása van: Messiásvárás. Éneklik Izraelben, Amerikában, Ausztráliában, Kanadában, Magyarországon, mindenütt, ahol magyar ajkú közösségek élnek.

Köszöntőt mondott Bereznai Csaba Tatabánya Megyei Jogú Város alpolgármestere; Aliza Bin-Noun Izrael Állam nagykövete kérte üdvözlő szavai tolmácsolását, melyet Ádám Róbert János elnök olvasott fel.

Tiszteletét tette Dr. Bene Magdolna címzetes főjegyző; a Váci Zsidó Hit-

község elnöke és a Magyar Izraeli Baráti Társaságok Országos Szövetsége alelnöke, Turai János; a MAZSIHISZ helyi képviselője, Einhorn László; a Hit Gyülekezete és az Éjféli Kiáltás Misszió vezetői; A Komáromi Zsidó Hitközség elnöke, Paszternák Antal; a Kossuth Szabadegyetem ügyvivője, Ferjancz Krisztina; a MEASZ tatabányai képviselője, Skrinjár Mihályné.

A program a magyar-izraeli kapcsolatokról szólt, megvillantva csak néhányat azon értékek közül, amelyeket a magyar zsidóknak köszönhetünk.

A megyénkbeli baráti társaság névadójának, Szenes Hannának három műve hangzott el. Egy Budapesten még tizenévesen írott – ezt Juhász Luca, a Kossuth Lajos Közgazdasági és Humán Szakközépiskola tanulója adta elő -, egy Izraelben született; és a híres Éli, Éli... , amely mindkét országhoz köthető.

Szenes Anikó vagy Szenes Hanna költő, magyar zsidó ejtőernyős, izraeli nemzeti hős. Asszimilált zsidó családba született, Budapesten. Édesapja, Szenes Béla ismert újságíró és színpadi szerző volt, aki Anikó hatéves korában elhunyt, így György nevű testvérel együtt édesanyja, Katalin nevelte fel. Anikó egy református lányok számára létesített magániskolába járt, mely (magasabb tandíjért cserébe) katolikus és zsidó tanulókat is felvett. Kiválóan éretté tett, de továbbtanulását megakadályozták a zsidótörvények. 1939 szeptemberében kivándorolt Palesztinába. Azon tizenhét magyar zsidó egyike volt, akiket az akkori brit fennhatóság alatt álló területen az angol hadsereg arra képezett ki, hogy ejtőernyővel Jugoszláviába ledobva megkíséreljék valamilyen módon megakadályozni a magyar zsidók akkor már kü-

szöbön álló deportálását. Szenest a magyar határnál letartóztatták, bebörtönözték és brutálisan megkínózták, de ő ennek ellenére nem volt hajlandó elárulni küldetése részleteit. Golyó általi halálra ítélték, és az ítéletet végre is hajtották. Izraelben nemzeti hősként tisztelik, utcákat neveztek el róla, naplója, versei széles körben ismertek.

Sándor Tamás, a Szenes Hanna Magyar-Izraeli Baráti Társaság tiszteletbeli elnöke Szenes Anikót szimbolikus hősi életútja miatt választotta „névadónak”; és kérte meg a névviseles engedélyezését Szenes Iván zeneművészről és lányától, Szenes Andreatól.

Sándor Tamás volt izraeli egyetemi tanár holokauszt túlélő, városunkban él.

Ephraim Kishon humoreszkjei mindig mosolyt, derűtséget keltenek..., így történt ezúttal is. Szűcs József művészpédagógus, a Talpalattnyi Színház társulatvezetője tolmácsolta a Hosszú kések éjszakája című írást.

Ephraim Kishon Budapesten született Hoffmann Ferenc néven. Apja Hoffmann Ferenc bankigazgató volt, anyja Erzsébet pedig annak titkárnője, testvérét Ágnesnek hívták. Iskolába a jezsuitákhoz járt, egy kereskedelmi iskolában érettségizett 1942-ben, majd – mivel a zsidótörvények miatt nem mehetett egyetemre – ötvösséget tanult. A háború alatt munkaszolgálatos volt, ahonnan hamis papírokkal megszökött, később koncentrációs táborba került. A háború után nevét Kishonra magyarosította, ám hamar rá kellett jönnie, hogy a kommunista Magyarország sem jobb hely számára a háború előttinél. Kivándorolt Izraelbe 1949-ben, ekkor vette fel az Efrájim Kishon nevet. Eleinte az Új Kelet című magyar nyelvű újságban publikált, de gyorsan megtanult héberül, és két év elteltével már rendszeresen jelentek meg írásai a Maariv című napilapban. Kis időn belül elkezdtek megjelenni könyvei, az 1960-as évekre nemzetközi elismertségre tett szert.

(Folytatás a 8. oldalon)

STETL – a Hitközségi Híradó kulturális oldala

Az oldal a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma támogatásával jött létre!

Beszélgetés Daniel Mayer rabbival

Prága, Budapest, Haifa

1957-ben születtem Městec Králové településen, asszimilálódott családban. Emlékeim szerint öt éves koromtól Rosh Hasanahra és Jom Kipurra a Poděbrady-i Luxor idősek otthonába utaztunk, ahol volt imaterem és Viktor Lampl vezette az Itentiszteleteket.

Purimra és Chanukára Prágába mentünk a hitközséghez szüleimmel gyerekprogramokra. 1967-ig ott voltak velünk az izraeli nagykövetség dolgozóinak gyermekei is. Szüleim válása után 1967-től édesanyámmal Prágában éltem. 1970. augusztus végén a főkantor, Pavel Feuerlicht fiával együtt volt a bar micvánk a Régi- Új Zsinagógában. Ettől kezdve többé-kevésbé rendszeres látogatója lettem a szombati és ünnepi imáknak a Régi- Új és a Jubileumi zsinagógákban.

Budapesten tanult. Hogy került Prágából a Rabbiképzőbe?

Dr. Richard Feder rabbi 1970 novemberében elhunyt, később érkezett a hír Londonból, hogy a rabbiképző hallgatója Tomáš Solomon nem tér vissza Csehszlovákiába. A hitközség akkori főtitkára dr. Rudolf Iltis 1975 végén feltette nekem a kérdést, szeretnék-e az Országos Rabbiképző Intézetben tanulni Budapesten. Pár hónap múlva igent mondtam (eredetileg történelmet és régészetet szerettem volna hallgatni). Dr.

Iltis és a hitközség elnöke dr. Bass engedélyért folyamodtak a Kulturális Minisztériumhoz és elintézték a formaszagokat. Az érettségi után, 1977 szeptemberében megkezdtem tanulmányaimat a Rabbiképzőben.

Milyen elmékei vannak a budapesti évekből?

Ezek voltak a legszebb tanulóéveim. A Magyar Népköztársaságban uralkodó hangulatot nem lehetett összehasonlítani az akkori Csehszlovákiával. Elég megemlíteni a kiadott könyveket, a vetített filmeket (pl. Forman), az egyházakhoz való viszony is sokkal jobb és liberálisabb volt. Nem utolsó sorban alma materünk az Országos Rabbiképző Intézet kiváló rabbi-professorokkal rendelkezett. Meg kell említenem a szeminárium igazgatóját dr. Scheiber Sándor (1913-1985) professzor urat, aki nem különleges emberi kvalitásokkal bírt, de a judaisztika, zsidó folklór és irodalom világhírű tudósa is volt. Bátran nevezhetem élő enciklopédiának. A Sulchan aruchot és a liturgiát a budapesti főrabbi dr. Salgó László (1910-

1985) oktatta. A zsidó történelem csodálatos tanára dr. Schweitzer József volt, a Talumodt dr. Domán István tanította. Emlékezni szeretnék a fiatalon elhunyt rabbira, Beger Istvánra, akit mindenki Csulónak hívott, ő tíz nyelven beszélt és megszerette velünk az ivrirtet. A kollégák közül többek között dr. Schöner Alfréd főrabbi urat, az Országos Rabbiképző- Zsidó Egyetem mai rektorát, Schönberger András pécsi főrabbit és Polnauer Sándort, aki ma Svájcban működik említeném.

A magyar hallgatók mellett ekkor volt két bolgár is volt Jean Solomon és Maxim Cohen, többen érkeztek a volt Szovjetunióból is, Adolf Sajejics 1980-ban fejezte be tanulmányait, ma a két oroszországi főrabbi egyike.

A közel hét év, amelyet a szemináriumban töltöttem, csodálatos volt. Egyetlen nagy kellemetlenségem volt. Az egyik külföldi diák feljelentett a Szovjet követségen Budapesten, miszerint szovjetellenességet vallott. Ennek következményei lettek. 1984 májusában elvégeztem a szemináriumot, megkaptam rabbi diplomámat.

Melyek voltak tanulmányai befejezését követően a legfontosabb feladatai prágai rabbiként?

A prágai és csehszlovákiai országos rabbi székbe 1984 júniusában iktattak be. A legfontosabbnak a gyermekekkel és fiatalokkal való munkát tekintetem. Ebben a tevékenységben nagy támaszom és segítségem volt feleségem Hanna. Fontos volt aktivizálni a gyermekeket a purimi és chanukai ünnepeken. Később ezekhez csatlakoztak a savuoti és a Tu bi-svati ünnepek, amelyeket addig a gyermekek számára nem rendeztek, ezt Vida Skalska-Neuwirthal együtt sikeresen megszerveztük.

(Folytatás a 6. oldalon)

Prága, Budapest, Haifa

(Folytatás az 5. oldalról)

Új dolog volt a Lag be-omerkor-i közös kirándulás is. Hozzáálltam az ifjú generáció judaisztikai oktatásának megkezdéséhez a prágai hitközségen. A törvény akkor csak iskolákban engedte a vallás oktatását, más esetekben az állami egyházi felügyelet megsértésének tekintették. Ez a szándékom sikeres volt, így 1987 novemberétől szerda délutánonként a Rabbinátuson folyamatosan találkozhattak a Talmud- Tóra növendékei. 10-12 gyermek vett részt az oktatásokon. 1986-87-ben előadássorozatot vezettem a „Zsidó Városháza” épületében a zsidó történelemről, a hitközség tagjainak és érdeklődőknek. Ez volt az alapja a Fejezetek a zsidó történelemből című könyvnek.

Ezek kívül önkéntes csoportot szerveztem fiatalokból a Strašnice-i új zsidó temető rendbehozatalára, ebben gyakran segítettek fiatal amerikai zsidók vagy evangélikus fiatalok az akkori NDK-ból. Ezek valójában kötetlen találkozók voltak a fiatal zsidók és a külföldi szimpatizánsok között, zavaró elemek nélkül – ennek akkor nagy volt a jelentősége. A logisztikát a közelmúltban elhunyt Artur Radvanský, mindenki Artúr bácsija szervezte.

Huszonegy évvel ezelőtt volt a rendszerváltás Csehszlovákiában. Hogyan élte meg a Bársonyos Forradalom időszakát?

Úgy gondolom, hogy a csehszlovákiai zsidók döntő többsége – engem is beleértve – örömmel fogadta a Bársonyos Forradalmat. A rendszerváltás addig elképzelhetetlen lehetőségeket nyitott meg a zsidó társadalom előtt. Hogy miként élt a közösség ezekkel a lehetőségekkel, az már vita tárgya lehet.

Én annak idején aláírtam egy együttműködést az egykori csehszlovák titkosszolgálat, az Stb-vel, ezért önszántamból (nem kényszerből, mint ahogyan az egyes angol nyelvű forrásokban megjelent) 1990 júniusában lemondtam a prágai és országos rabbi tisztségemről.

A rendszerváltás után alijázott Izraelbe, mivel foglalkozik ott?

1991 májusában családommal együtt Izraelbe költöztünk. Először feleségemmel együtt egy projektet vezettünk, 13, az egykori Csehszlovákiából származó

gyermeket oktattunk a Kfar ha-Noar ha-Dati középiskolában (egy vallásos fiatalok faluja) Kfar Chasidimban Haifa mellett. Sikerként értékelem, hogy többségük- köztük lányaim Alžběta és Klára is- érettségit tettek, többen Izraelben élnek ma is. Két lány később alijázott. Haifára 1994-ben költöztünk.

1992 óta az izraeli Oktatási Minisztérium alkalmazottja vagyok, felőttoktatással foglalkozom. Tanítottam judaizmust és zsidó történelmet az új bevándorlók ulpánjain, tizenhárom éve készítetek fel tanulókat az ulpan giuron a betérésre. Feleségem Hana fordító. A közelmúltban jelent meg az Albatros prágai kiadónál Nava Semel izraeli szerző Szerelem kezdőknek című könyvének általa készített cseh fordítása. Mindkét lányunk férjhez ment, Alžběta Haifán él, Klára Bnei Brakban. Időközben fiatal nagyszülők lettünk, hét fiú és két lány unokánk van már.

Van még kapcsolata az egykori Csehszlovákia zsidó közösségeivel? Ha igen, milyenen?

Természetesen, kapcsolataink nem szakadtak meg. Minden év augusztusában két hetet Csehországban és Prágában töltünk. Az utóbbi időben évente többször is jövünk. Amikor Prágában vagyunk feleségemmel, naponta járok imádkozni a Magas zsinagógába, a hitközség éttermében találkozunk a barátainkkal és ismerőseinkkel, többségüket még a gimnazista éveimből ismerem, melynek már több mint harminc éve.

Természetesen nem hiányzom a Shabati Iktentiszteletekről a Régi-Új (Altneu) vagy a Jubileumi zsinagógákból, ahol sokszor kóvedet kapok. Feleségemmel rendszeresen publikálunk a Maskil (www.maskil.cz) újságban és a www.erez.cz internetes portálon.

Decemberben megjelent könyve egy érzékeny témát, a betérést dolgozza fel. Kérem, mutassa be ezt az olvasónknak.

A prágai OIKOYMENH kiadó gondozásában jelent meg a *Konverze k judaismu v zrcadle židovské ústní tradice a historie – a Betérés a zsidóságba a zsidó szóbeli hagyomány és a törénelem tükrében* című könyvem. A könyv a betéroroket általános történelmi szempontból és személyes sorsok alapján is vizsgálja, mégpedig a bibliai időktől egészen a 18. század végéig. A könyv részét képezik a témához kapcsolódó alapvető halachikus idézetek, a Misnából, Gemarából és midrásokból,

amelyek a betéréssel vagy a betérorokkal foglalkoznak. Nem hiányoznak a latin eredetű olyan római írásoknak, akik konverzió útját választókról szoltak.

A könyv megírására az ulpan giuron végzett sokéves munkám motivált, illetve az a tény hogy a kérdéssel Csehországban és Szlovákiában még senki sem foglalkozott. Egyben úgy döntöttem, hogy ez a könyv lesz az alapja a prágai Károly Egyetem Bölcsészettudományi Karán készülő doktori disszertációmnak. Természetesen az anyagot még kiegészítem és kibővítem. Ezúton szeretnék köszönetet mondani dr. Schöner Alféd főrabbi úrnak, az Országos Rabbiképző- Zsidó Egyetem rektorának, aki támogatott további doktori tanulmányaimban.

Az idén chanukakor Prágában és Olmüchen jártam feleségemmel. Az olmüci hitközség hívott meg chanukai ünnepeikre, ahol az ünnep különböző aspektusairól beszéltem. Prágában, a Károly Egyetem Bölcsészettudományi Karán a Közel-Kelet és Afrika Története és Kultúrája Intézetben a frissen megjelent könyvem volt előadásom témája.

Milyen víziója van a zsidó közösség jövőjét illetően Közép-Európában?

Nagyon fontosnak tartom a zsidó fiatalok lelki és nemzeti tudatának gondozását. Bízom abban, hogy ma ennek egyik letéteményese a prágai Lauder iskola (általános és középiskola). Biztosan ott is akadnak még tartalékok a zsidó történelem és judaizmus oktatásának elmélyítése terén. Fontos szerepet játszanak a zsidó bölcsőde és óvoda, melyek remekül pótolják azt hiányt, melyet egyes szülők nem tudnak megfelelő mértékben átadni gyermekeiknek, például az ünnepek megtartását, vagy a héber nyelv oktatását.

Félelemmel tölt el az Európában erősödő antiszemitizmus, amely sokszor az „izraeli megszállás és militarizmus” elleni harcba csap át. Ilyen dolgokról valamikor már hallottunk itt. Ebből kifolyólag is nyugtalanító a kerdőzetlen neonácizmus, rasszizmus és a xenofóbia, irányuljon az bárki ellen, még ha például a biciklisták is azok. Szeretném, ha tévednék, de úgy gondolom, hogy Európa társadalmi faszálódna, hasonlóan az elmúlt század 30-as éveéhez.

Micske és Mici és Sófár Süni kalandjai avagy az ifjúság oldala

Kötélék – egy különleges szarvasi találkozás

2003 nyarat írtuk, harmadik turnusomat kezdtem a szarvasi Lauder/Joint Ifjúsági Táborban. A korcsoportvezetés és a Learning center (oktatási központ) felelősség után „csak” segítő voltam a szezont záró tizenkét nap alatt.

Lassan befejeződött a helyi Halászlát és Öntözési Kutatóintézetben végzett – a táborozással párhuzamosan zajló – negyedéves nyári szakmai gyakorlatom is. Az ebédelőben a 25 fős magyar csoporttal együtt ültem, mellettem az akkor 14 éves Dávid, akiről ez a történet szól. A srác szüleivel és két testvérével együtt alijázott (kivándorolt) Izraelbe még a 90-es évek közepén, s ez volt a harmadik nyár, amikor a szünet egy részét Magyarországon töltötték. Hét év nagyon hosszú idő, madrichként (ifjúsági vezető) az ember sokakkal találkozik,

vésbé lelkes, várja a leszerelést... A katonaság után utazni szeretne, mint oly sok sorstársa. Ő nem Latin-Amerikába vagy a Távol-Keletre vágyik, Magyarországot és Európát szeretné látni. Tervek vannak, de az út nem jön össze... Végül 2009-ben szinte már minden megvan, de a H1N1-ről szóló hírek elriasztják. 2010 őszén ismét jelentkezik, decemberben végre Budapesten lesz, ugye találkozunk...

2010. december 23, csütörtök 17:40 – Megérkezem a belváros egyik, zsidó fiatalok által kedvelt kávézójába. 20 perc, és

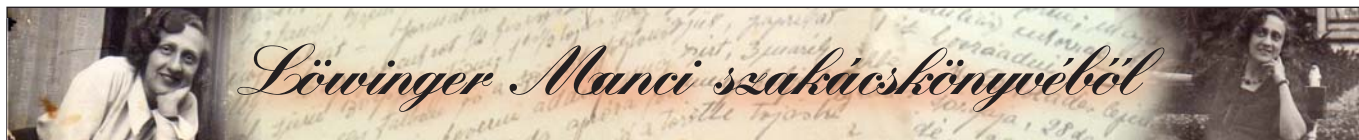
egy idő után elhomályosodnak az arcok, elfelejtődnek a nevek, összefolynak az évek, turnusok,... Dávidra mégis emlékszem... a csínytevéseire, arra, hogy egy baleset során félig csonkolódott ujjával közelít felém a reggelik és vacsorák közben, amelybe én beleborzongok...

A turnus végén csapatlista készült, amelyre én is felkerültem, mint tiszteletbeli madrich... Pár hét múlva az MSN-en felvett Dávid, már otthonról, a Szentföldről. Pár kérdés, chatelünk kb. öt percre... Egy fél év múlva újra ír, mi újság, hogy vannak a madrichok. Tavasszal újra rám kattint, mikor lesz Szarvas kérdezi, mert jön... Aztán pár hét múlva szomorúan ír, a szüleinek idén nem telik a magyarországi útra. Nem jön.

Egy év múlva újra jelentkezik, jönne, de végül nem érkezik meg. Ezt „játsszuk” az elkövetkező években is. Ő nem tud jönni, de ha Izraelbe megyek fussunk majd össze. Kint vagyok Jeruzsálemben, legközelebb Haifán, de a találkozó sosem valósul meg, mindig közbejön valami. Dávid lassan felnő, kiöregszik Szarvasból... Mint azt az MSN-en megtudom, hamarosan bevonul a Cahalba, az izraeli hadseregbe. Alig várja már, lelkes és izgatott. Aztán fél vagy egy év múlva már ke-

hét év után újra találkozom az egyik chanikunkkal (táborozó). Egy 21 éves fiúval, aki hét éve arról álmodik, hogy ismét eljut majd Szarvasra vagy legalább találkozik egykori madrichjaival. Bár egy ideje már szervezzük az eseményt, végül családi hangulatban fogadjuk „a nagy visszatérőt”. Frici (Fritz Zsuzsanna), a tábor oktatási vezetője, Sasha (Friedman Sasha) a táborvezető és Lantai Dávid segít az emlékezésben. Betoppan Dávid, kabátja alól előtűnik a Szarvason hét éve kapott tábori egyenpólója, rajta néhányunk aláírásával.

Összekacsintunk Sashával, ilyet se láttunk még... tábor történeti pillanat. Fotókat, videókat nézünk, 2003 negyedik turnusa elevenedik meg előttünk. Neveket keresünk, programokat idézünk fel. Dávid mesél, mi hallgatunk... aztán fordítva. Több száz képen kattintunk végig, aztán feltűnik néhány a tábori étkezőből... s láss csodát a kis Dávid valóban ott ül mellettem... Jé, akad egy kép kettőnkéről is... Elkészítjük az aktuális változatát... Talán, nem is kell többet írni, a felvételek mindent elmondanak...

Master chef (szakács mester) és a túrógombóc

Két hete fejeződött be az izraeli második csatorna egyik legkedveltebb televíziós műsora, a Master Chef, azaz a Szakács Mester. A résztvevőket 1500 jelentkezőből választották ki. Minden jelölt saját kezűleg elkészített ételekkel indult, a híres szakácsokból álló zsűri 50 embert választott ki a továbbjutásra. Ők kerültek be a tv-műsorba. Az első fordulóban 25 versenyző elbukott a főzés-sütés vizsgán, a következő körben a 25 versenyzőből 15 maradt versenyben. Mindannyian hobbi-szakácsok, és nem szakemberek voltak. Közös bennük a főzés iránti szeretet, amelyet eddig legtöbbször a család és a barátok díjaztak. Az egyik résztvevő, egy tűzoltó küzdött a Karmel-hegyi erdőtűzzel. A zsűri a többi versenyzővel együtt felkerekedett, s a helyszínen különleges vacsorát főzött azoknak, akik emberfeletti küzdelmet vívtak a lángokkal.

A verseny egyik feladata az volt, hogy egy gyermekkori emléket kellett elkészíteni. A versenyzők különböző

származása miatt rendkívül változatos étek születtek. Egyikük, a későbbi győztes restaurálta a szombat reggeli húsos tálat, amellyel a nagymamája fogadta a templomból hazatérve. Ezeket a feladatokat mindenki ismeri a mindennapi életből. Sokszor eszünkbe jutnak a régi ízek és illatok, megpróbáljuk ezeket a saját konyhánkban is elkészíteni, több-kevesebb sikerrel.

Marcel Proust, híres francia író egy regényt írt erről. Híressé vált kép a prousti műben, hogy az emlékező egy ízben szárazsüteményt márt teába, úgy veszi a szájába, és erről az ízről hirtelen eszébe jut egy ifjúkori pillanata, amikor ugyanilyen süteményt mártott teába. Ebből az emlékképből indul más emlékek felé.

Az én gyerekkori emlékeim is tele vannak ízekkel és sok kedvelt étellel. Az egyik legkedveltebb recept, amely még a régi szakácskönyvben található, az a túrógombóc.

A hozzávalók:

Fél kiló száraz túró, 2 tojás, fél pohár gríz, 10 deka vaj, 2 evőkanál liszt, 1 pohár prézli, kis só.

Elkészítés:

A túró elmorzsolom és alaposan összedolgozom a grízzel, 2 deka vajjal a tojásokkal, liszttel és csipet sóval. A masszát pihenni hagyom a hűtőben kb. egy órát.

Vizes kézzel gombócokat formálok belőle, és lobogó, sós vízben megfőzöm. A prézlit a megmaradt vajjal megpirítom és a megfőtt gombócokat beleforgatom.

Tálaláskor külön készíték tejjölt, porcukrot, lekvárt és Nutellát az asztalra, így mindenki ízlése szerint fogyaszthatja a gombócokat.

Jó étvágyat!

Orna Mondshein,
Ashkelon, Izrael

Shalom Magyarország...

(Folytatás a 4. oldalról)

Az egyik legismertebb izraeli író, több, mint 50 könyve összesen 37 nyelven jelent meg. Stílusa a jellegzetes pesti zsidó humorra épült, saját bevallása szerint példaképei: Karinthy Frigyes és Molnár Ferenc voltak.

„Jövőre Jeruzsálemben 2010” - az Komáromi Zsidó Hitközség oktatási programja, amelyről annak megálmodója Paszternák András beszélt. A Komáromhoz közeli szlovákiai magyar ajkú területekről népes csoport indult Izraelbe. Különleges túra volt, rokonlátogatás, baráti látogatás, turisztikai esemény egyszerre. A legfiatalabb résztvevő 12, a legidősebb 80 év körüli volt. A látogatást viszonyozzák Izraelben élő volt komáromiak.

Sharon Asher: Jeruzsálem című fotókiállítását Osvát András filmíró (forgatókönyvíró, dramaturg) nyitotta meg. A kiállítás december 22-ig látható a Hotel Árpád emeleti aulájában.

Sharon Asher fotóművész Budapesti születésű, felesége tatabányai. Két fotókiállítása volt eddig, a jelenlegi a harmadik. Az első a Tatabányai Múzeumban 2005. július 1.- augusztus 31. között, a második, Torontóban a Magyar Kultúrközpont hagyományos évi fesztiválján 2006. június 21-24. között.

Osvát András magyar forgatókönyvíró, dramaturg 1946-ban született Budapesten. 1971 és 1978 között a Pannónia Filmstúdióban dramaturg és műteremvezetőként dolgozott. 1978-tól a Mafilm-hez szerződtek, ott Reklámfilm főosztály vezetője lett 1990-ig. Állandó alkotótársai voltak: Gárdos Péter és Kécza András. 1990-ben reklámfilmgyártó céget alapított, melynek az ügyvezetője volt 2001-ig. Emellett dokumentumfilmeket és híradókat rendezett. A Süni és barátai bábfilmsorozat rendezése is az ő nevéhez fűződik. A THÉBA Művészeti Szakközépiskola igazgatóhelyettese volt 2001-től 2010-ig. Jelenleg nyugdíjas.

Sabbathsong zenekar koncertje „Több, mint klezmer” zárta az estét.

A koncerten a kelet-európai klezmer mellett, a jiddis és izraeli tradicionális ill. modern dalok és táncok is elhangzottak.

Oly megkapó stílusban, hogy a közönség együtt kéz a kézben táncolt, ... úgy, ahogy csak barátok tudnak táncolni.

MVK

A fényképkiallítás megnyitója

(foto: Bokor Béla)

Rozhovor s Pavlom Friedom predsedom ŽO Brno

Narodil jsem se v Třebíči, v malém městě na Vysočině, přesto zde žilo asi 300 židů. Naše rodina byla židovská po staletí, mé nejširší příbuzenstvo čítalo 72 duší. Holocaust nás přežilo poze 7, z toho 3 v emigraci.

Vystudoval jsem Vysoké učení technické a celý život pracoval ve strojírenství. Můj otec byl obchodník a já jako syn „buržoazního živlu“ jsem narukoval do PTP – k černým baronům. Po roce 1990 jsem s kolegy založil společnost, která se dodnes zabývá dovozem dílů náprav vozidel od fy. Rockwel z Velké Británie. Můj podíl ve firmě převzal můj syn a já se od té doby věnuji práci pro naši obec.

Aká je minulost komunity v Brně?

Historie židů v Brně je dlouhá. První zmínka o židech v Brně pochází z počátku 13 století. V polovině 15 století byli židé z Brna vypovězeni a usazovali se zde až po 400 letech, v polovině 19 století. Jejich počet rychle narůstal, z jejich řad vyrostlo mnoho úspěšných podnikatelů vědců i umělců. Těsně před 2. světovou válkou měla Židovská náboženská obec asi 11 tis. členů, další žili v bezprostředním okolí. V Brně byly v té době 3 synagogy, a působila zde řada židovských spolků. Slibný vývoj obce přerušil holocaust, který přežilo pouze asi 1000 duší a v dalších vlnách emigrace po roce 1948 a 1968 odešlo opět několik set lidí. Mnoho z nich do Izraele, ale i do dalších zemí světa. Dnes má obec 285 členů a tento stav je celkem stálý.

Ktoré sú Vaše najdôležitejšie úlohy, aktivity v súčasnosti? Aké plány máte na najbližšie obdobie?

Přesto, že nynější obec jsou, jak říkávám, již jen trosky její někdejší velikosti obec žije velmi aktivně. Máme vlastní agenturu, která se stará o seniory, udržujeme 13 hřbitovů a 7 synagog v místech, kde již žádní židé nežijí, angažovali jsme rabína a vybudovali košer kuchyni, kde jsme začali vařit pro členy obce i pro zaměstnance, postavili jsme moderní mikve i když je okruh zájemců zatím velmi malý, pořádáme poznávací zájezdy zejména pro seniory ale ne jen pro ně, zajišťujeme poslední věci našich členů – taharu i uložení s patřičným obřadem. Pořádáme pravidelné šabesové bohoslužby a samozřejmě i bohoslužby v ostatní svát-

ky. Účast není taková jakou bychom si přáli, ale neztrácíme naději, že i to se postupně zlepší. Ani na kulturu jsme nezanevřeli. Máme též své webové stránky www.zob.cz a www.jewishbrno.eu/zob a vydáváme měsíční časopis Kachol Velavan.

Aké vzťahy máte s ostatnými obcami v regióne a na Slovensku?

Obec žije po všech stránkách dosti autonomním životem. Přesto se naši členové aktivně účastní různých setkání pořádaných naší a slovenskou fede-

rací, hezká jsou vždy setkání našich seniorů se seniory z bratislavské obce. Ty pořádáme pravidelně 2 krát ročně, střídavě u nás a na Slovensku. Pro zemřelé z moravských obcí provádí naši členové taharu, příp. celý pohřební obřad. Další spolupráce existuje mezi obcemi na půdě federace.

Ako je možné podľa Vás aktivizovať strednú a mladšiu generáciu?

Tu je každá rada dobrá a problém je podle mého názoru hlubší, než se na prvý pohled zdá. Základ byl vždy u rodiny a našich duchovních. Rodiče dbali na náboženskou výchovu dětí, děti chodily k rabínům na výuku, spolu sportovaly, chodily na výlety apod. a tak jaksi přirozeně a nenásilně se ztotožňovaly s obcí. To s nimi rostlo až do dospělosti. Také ten vnější tlak antisemitismu paradoxně přispíval k větší

soudržnosti a společnému životu. To vše zmizelo nebo postupně mizí. Malá četnost členů v našich obcích zmenšuje výběr těch, kteří by se těmto aktivitám obětavě věnovali.

Neskládáme však ruce do klína. V naší obci např. zveme každý poslední pátek v měsíci ty, kteří mají v tom měsíci narozeniny, po kuduši na společnou večeři. s ostatními, každému členovi osobním dopisem blahopřejeme k narozeninám i k Roš hašana, každý týden pořádáme seniorklub, prostě nabízíme aktivity, které by členy přitahovali k obci a na obec v naději, že tím jejich aktivitu oživíme.

Akú víziu máte pre budúcnosť židovskej komunity na Morave?

Již dlouhé roky přemýšlím o tom, že některé jevy jsou nevrátelné. Tu zkušenost mám z jiných činností, bohužel je nebezpečí, že to platí i o budoucnosti některých našich komunit. Jsou místa, kde dříve bývaly čilé, živé obce a dnes tu není nikdo. Obávám se, že zde se židovská komunita v dohledné době neobnoví, zde je to stav nevrátelný. Naproti tomu tam, kde zůstaly alespoň trosky někdejších obcí, představují semínko, které by mohlo vzklíčet. Snad, až se zlepší ekonomická úroveň našich zemí staneme se i my přitažlivější pro židy zejména z východních zemí a vývoj by mohl být obdobný jako v Německu.

Cintorín o ktorý sa starajú

Cintorín židovskej komunity v Štúrove bol dlhú dobu v zanedbanom stave. Rozpadávalo sa oplotenie, hrobky boli spadnuté, a burina zakryla aj pamiatku kedysi kvitnúcej komunity.

V meste nie je náboženská obec a pred niekoľkými rokmi Kultúrna spoločnosť Štúrova a okolia prevzala záštitu nad cintorínom, za čo im patrí vďaka, a do dnes boli nedôstojné podmienky odstránené a cintorín bol obnovený. Na podnet spoločnosti mestská samospráva pred dvomi rokmi na vlastné náklady obnovila oplatenie zo strany ulice Bem a vyhlásila program verejných prác v rámci ktorého vyčistili cintorín a odstránili burinu. V novembri minulého roku pomocou ÚZ ŽNO postavili na miesto aj náhrobné kamene. Miestny kamenár Györ-

vaná na pamätnej tabuli, ktorú postavil horeuvedený spolok v roku 1996 pri príležitosti 75 výročia jeho úmrtia a je umiestnená na Hlavnej ulici mesta. Pri tejto príležitosti usporiadali konferenciu, vydali pamätnú knihu v ktorej zverejnili referáty z konferencie.

V Talmude je napísané, že cintorín má byť umiestnený mimo mesta, aspoň na 50 „lakťov“ od obývanej časti. V Štúrove sa mesto rozrástlo a tým pádom je cintorín dnes v strede mesta. Na dvoch parcelách sú pochovaní Židia, tieto parcely sú na pravej a ľavej strane ulice Józsefa

lamon Schrank nájdeme 216 náhrobných kameňov, medzi ktorými sú aj pamätníky významných osobností ako napr. Adolfa Haara, ktorý bol vysoko cteným predsedom Chevra Kadiša, alebo pamätníky rodín Renner, Schiller a Frankl, ktoré boli predstaviteľmi miestneho priemyslu a obchodu.

Pri sčítaní obyvateľov zostavených župou v roku 1831 v Štúrove žilo sedem ľudí, ktorí mali židovské vierovyznanie. Predtým štúrovčania patrili k ostrihomskej komunite a iba v roku 1870 sa osamostatnili. Pri sčítaní v roku 1900 predstavovali už 12,5 % obyvateľstva t.j. 326 ľudí a v roku 1910 - 329. Po prvej svetovej vojne žilo 400 Židov v Štúrove, predsedom bol Leopold Stein.

V roku 1920 otvorili v meste židovskú školu s piatimi triedami, vyučovacím jazykom bola maďarčina. V roku 1926 odhalili neologickú synagógu pre 300 ľudí (dnes je to stredisko voľného času).

V marci roku 1944 v meste žilo 335 Židov (107 rodín). 6. júna 1944 odviekli do Osvienčimu 336 Židov zo Štúrova a 260 z okolia. Spomedzi nich sa 220 nikdy nevrátili domov. Ich pamiatku zachováva pamätník v centre mesta. Miestni obyvatelia sa pamätajú na 23, ktorí sa vrátili a začali pracovať na zorganizovaní miestnej ŽNO. Po vojne žilo cca 100 Židov v meste, ale spomedzi nich mnohí odišli do Izraelu a iba niekoľkí zostali žiť v bývalom rodisku, a dnes už skoro nikto tam nežije. Niekedy sa otvoria brány cintorína, aby príbuzní, ktorí žijú vo vzdialených krajinách vzdali poctu pamiatke predkov a povedali Kadiš nad ich hrobom.

gy Sindar za mimoriadne priaznivú cenu postavil 50 náhrobných kameňov na miesto, za čo mu aj touto cestou ďakujeme. Miestny odborník okrem tohoto opravil aj chýbajúcu časť plotu a obnovil nápis na náhrobnom kameni Móra Wertnera. Tento významný historik a genealóg žil a pracoval na začiatku 20. storočia v Štúrove. Jeho pamiatka je zacho-

Béma. Starší ortodoxný cintorín bol založený v roku 1870 ale v ňom už nie sú náhrobné kamene pretože tieto boli po vojne premiestnené z cintorína, ktorý nemal oplatenie do protiahlého cintorína, kde tieto náhrobné kamene v počte 38 kusov tvoria osobitný rad. V neologickom cintoríne, chránenom oplatením, založeným v dobe, keď bol predsedom Ša-

Členské poplatky a poplatky za udržiavanie cintorína v roku 2011

Žiadame členov ŽNO a všetkých tých, ktorí majú príbuzných pochovaných v židovskom cintoríne, aby zaplatili členský poplatok ŽNO resp. poplatok za udržiavanie cintorína na našom sekretariáte alebo bankovým prevodom resp. šekom. Poplatky na rok 2011 sa nemenia. Ďakujeme!

Hľadáme dobrovoľníkov

Rok 2011 je vyhlásený v Európe za Rok dobrovoľníkov. Touto cestou hľadáme dobrovoľníkov, ktorí by radi pomohli v našej komunite. Z časti by mohli pracovať, pomáhať v Komárne a sčasti by mohli pracovať kdekoľvek, pomocou internetu. Prihlášky očakávame na sekretariáte ŽNO a na internetovej adrese kile@menhaz.sk

Žiadame Vašu podporu

Zmena ČÍSLA ÚČTU!

Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možnosť platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo
10103804/5200- OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

Krátke správy

☆ Spravodajcu, Komárňanskú židovskú náboženskú obec a klub Šalom podporili: Oláh Imre s manželkou (Komárno), Schlezinger David (Izrael) rodina Gerő (Budapešť) a darcovia, ktorí si priali zostať v anonymite. Ďakujeme!

☆ Naša knižnica Bélu Spitzera bola obohatená novými slovenskými a maďarskými knihami, ktoré sme si obstarali z financií verejnej súťaže.

☆ Ďakujeme Gáborovi Schweitzerovi a Župnej knižnici Józsefa Attilu z Tatabánya za knihu bývalého hlavného rabína mesta Komárno dr. Ármína Schnitzera Jüdische Kulturbilder – Obrazy zo židovského života.

☆ Predseda našej ŽNO Anton Pasternák zaslal blahoprajný dopis z príležitosti zvolenia do funkcie primátorovi mesta Komárno dr. Antonovi Marekovi a primátorovi mesta Komárom dr. Attilovi Molnárovi.

☆ Objednali sme maces, macesovú múku a víno na sviatky Pésachu.

SPRAVODAJCA

Pozvánka

Židovská náboženská obec v Komárne srdečne pozýva všetkých záujemcov na pietne spomienkové zhromaždenie pri príležitosti pamätného dňa holokaustu OSN a 66. výročia oslobodenia koncentračného tábora Osvienčim – Birkenau, ktorá sa bude konať v nedeľu 30. januára 2011.

Program:

15:00 – Odhalenie pamätnej tabule na Nádvorí Európy, na stene prvej komárňanskej synagógy.

Slávnostný prejav prednesie budínsky rabín **Tamás Verő**

16:30 – Staré diela na plátnach XXI. storočia – otvorenie výstavy tlačiarenskeho a kultúrneho dedičstva rodiny Tevanovej v sále Zoltána Wallensteina v budove Menházu (Ulica Eötvösa 15.)

Rodina Tevanová pochádza z Dolného Kubína v niekdajšej oravskej župe, patrí medzi prvé židovské rodiny v Békéšskej Čabe. Ich slávna tlačiareň vydala okrem iného diela autorov zo západu. Putovnú výstavu možno po prvýkrát zhladať aj na Slovensku.

Výstavu predstaví **Ildikó Tevanová**, predsedníčka Tevanovej nadácie a **István Balogh**, kurátor výstavy.

Výstavu si bezplatne možno prezrieť do 13. februára 2011. Pondelok: od 15:00 do 17:00 h, utorok až štvrtok: od 10:00 do 12:00 h a v nedeľu od 14:00 do 16:00 h.

Spomínajte s nami!

dr. Vojtech Novák – viceprimátor mesta Komárno

Člena vedenia ŽNO v Komárne dr. Vojtech Nováka zvolili opätovne na novembrových voľbách za poslanca, na ustanovujúcom zasadnutí samosprávy ho primátor mesta dr. Anton Marek vymenoval za viceprimátora. V mene ŽNO mu srdečne blahoželáme a prajeme veľa úspechov v jeho práci.

András Paszternák prevzal titul doktora

Redaktor nášho Spravodaja po ukončení štúdia v Doktorskej škole Univerzity Eötvösa Loránda v Budapešti úspešne obhájil svoju dizertačnú prácu pripravenú v Maďarskej akadémii vied vo Výskumnom ústave chémie a získal titul PhD. Mazl Tov!